LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

Entreteniments revolucionaris

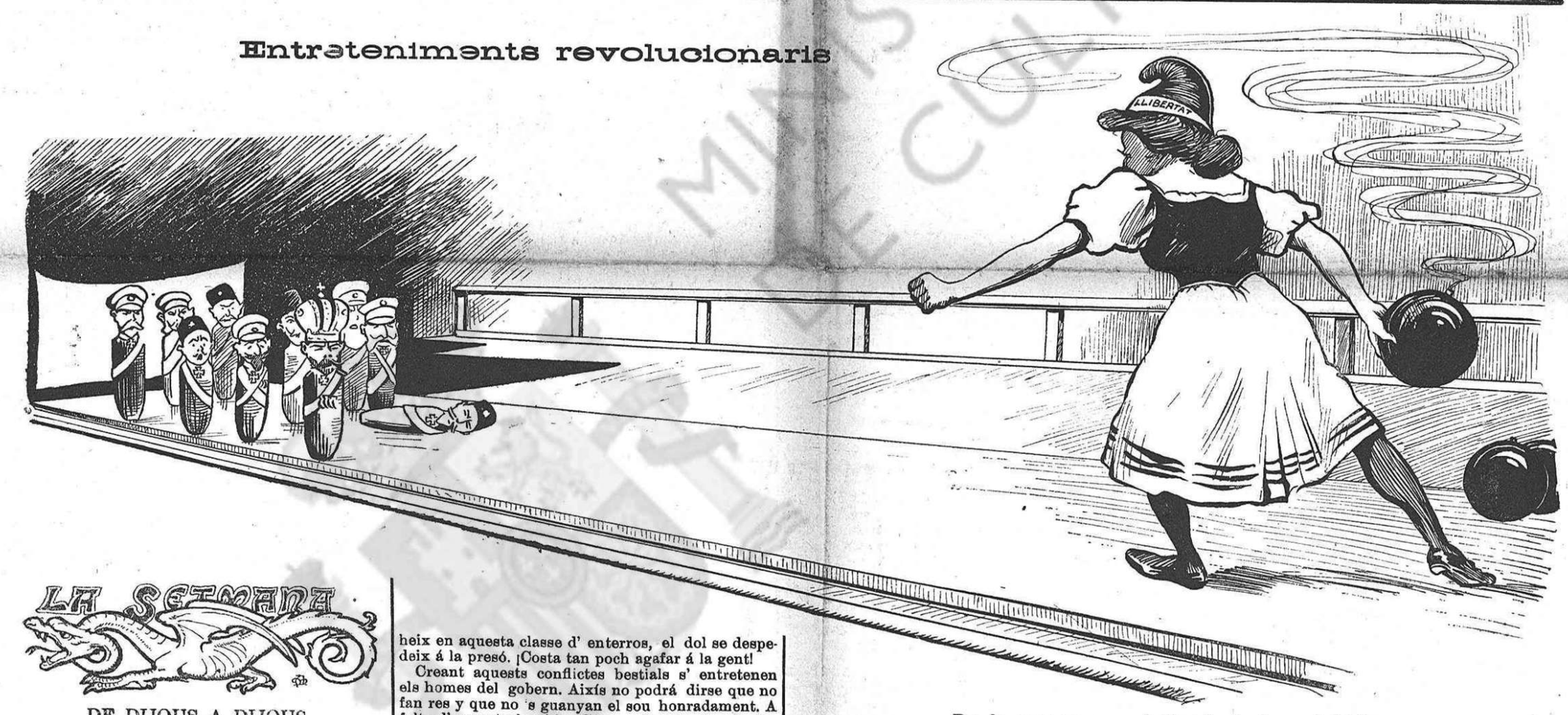

De la manera que á Russia 's juga á bitllas.

DE DIJOUS A DIJOUS

SENMANA la present de grescas y desordres. Van comensar las cigarreras de Madrit, queixosas de la mala calitat del tabaco y de l' insuficiencia del salari. Calculin que tal será la porquería qu' expendeix l' Arrendataria, quan fins las cigarreras s' incomodan de tenir qu' elaborarla. ¿Qué dirían si se l' haguessin de fumar?

Els estudiants, víctimas de certas tossuderías oficials que 'ls impedeixen alternar las assignaturas de grupos distints, han estat á punt de promoure un conflicte. No 's contentavan ab menos que ab una *huelga general* d' escolars. El gobernador de Madrit s' obstinava en negarlos el dret d' efectuar una manifestació pública; pero á la fí 'ls permeté portarla á cap posantse ell al davant de la mateixa.

Bé hauría pogut fer lo mateix ab els operaris del art de la construcció de aquella capital, que devent acompanyar á un traballador al cementiri, se vejeren sorpresos per un' ordre que 'ls impedía passar pels carrers céntrichs de Madrit. ¿Per qué s' ha de negar als operaris lo que 's concedeix á tothom y especialment als senyors?

Aquesta pregunta degueren ferse 'ls honrats fills del traball, y no trobant á la mateixa resposta fundada y satisfactoria, decidiren tirar al dret, passant pels carrers céntrichs. Allí trobaren á la forsa pública convenientment apostada, ab els punts presos y las armas als dits. Ja no 's necessitava més perque en aquell enterro s' armessin unas absoltas de tiros y garrotadas, que feyan fredat. Resultat de la gresca: un gran número de ferits y de contusos, un comissari de policía descalabrat gravement y un bon arreplech de detinguts, perque, com sempre succeheix en aquesta classe d' enterros, el dol se despedeix á la presó. ¡Costa tan poch agafar á la gent!

Creant aquests conflictes bestials s' entretenen els homes del gobern. Aixís no podrá dirse que no fan res y que no 's guanyan el sou honradament. A falta d' espectacles á las Corts, vinguin espectacles pels carrers, quadros africans de desordres y violencias, intermediats ab las escenas horribles de la miseria y de la fam. ¿Quína necessitat hi ha de obrir el Parlament?

Si es qu' en Villaverde 's decideix á obrirlo, será, segons diuhen, en connivencia ab en Maura, qui, á lo que asseguran s' ha compromés á apoyarlo, ab la condició precisa de que 'l curandero de la pesseta no ha de presentar cap dels projectes de reforma que acariciava y venía estudiant desde que fou cridat al poder. A tot se resigna en Villaverde ab tal de sostenirse, fins á deixarse lligar de peus y mans, mentres l' estaquin á la taula del pressupost. Si de las mans no 's pot valer, sempre li quedará 'l recurs d' andrapar com els animals, de cap á la menjadora.

Mentres tant en Maura anirá sentant las bases pera constituhir un partit católich, perque al punt á qu' hem arribat, aixó es lo únich que 'ns falta á Espanya: el catolicisme organisat en forma de partit Per fortuna aquí hi ha en Dato que 's proposa organisar un partit (aguántinse 'l riure!) conservador socialista.

Aumenta 'l xivarri carnavalesch en Montero Ríos, qui torna á demanar el poder ab molta instancia y á tota pressa. El vol desseguida pera tenir temps de fer unas eleccións y regularisar, dintre del any corrent, la situació económica del país. Ja no 's recorda que per aquietarlo li fou entregada la meytat justa del botí reunit ab els últims tarugos electorals. ¿Tan prompte 'ls ha digerit, que ja torna á tenir gana pera menjarsho tot?

***

El viatje regi á Valencia, Castelló de la Plana, Sagunto (la terra del garrofer) y Alicant (la terra del turró), donará motiu als monárquichs y al element oficial pera tirar, com se sol dir, la casa per la finestra. Ab més ó menos explendidés y ab més ó menos expontaneitat se reproduhirá l' espectacle que va oferirse á Barcelona durant el mes d' abril del any passat.

Naturalment que totas aquestas alegrías reals ó ficticias, tot aquest devassall d' aparatosas fastuositats han de portar un gran consol á las regións del país delmadas per la seca, per la crísis de traball y per la carestía de las subsistencias. Els que no poden menjar, s' omplirán de satisfacció al veure 'ls medis oportuníssims qu' emplean els goberns monárquichs pera posar remey á las necessitats del país. Si no se 'n atipan, será que son insaciables.

A Russia continúan els esclats revolucionaris. Encare que 'ls partidaris de l' autocracia han conseguit que la part del poble més bestial y deprimida s' alsi y cometi alguns atentats contra 'ls intelectuals y demés elements preconisadors de las reformas políticas, l' esperit revolucionari ni cedeix ni recula.

A Varsovia fou disparada una bomba en un puesto de la policía. El jefe morí instantáneament horriblement mutilat, havent pogut l' agressor posarse á salvo, després d' haver tombat d' un tiro á un polissón que 'l perseguía.

A Yalta un grupo d' amotinats invadí 'l siti imperial de Livadia, calanthi foch.

A Tiflis son contínuos els desordres: els camperols invadeixen las propietats y las saquejan.

Y entre tant, un comité revolucionari que té á Ginebra la seva residencia, ha pres l' acort formal de assessinar als grans duchs que s' oposin á las reformas. Se 'ls ha donat un mes de plasso pera presentar las dimissións. Cas de no ferho, 'ls hi espera la mateixa sort que al gran duch Sergi, quí també va rebre á temps el corresponent avís. No volgué ferne cas, y pagá ab la vida la seva temeritat.

Tot aixó, unit als desastres de la guerra, coloca á l' autocracia russa en una situació de perill, com may l' haja corregut el gobern de cap més poble.

PEP BULLANGA

Exigencias de la Unió

Es un sistema de lluyta molt socorregut atribuhir al adversari lo mateix que 'l que li atribuheix se proposa realisar, quan aquest propósit no 's distingeix ni per la seva pulcritut, ni per la seva puresa, ni per la seva bona fé.

Practican aquest sistema els que

(c) Ministerio de Cultura 2005

atxacan á la Unió republicana una gran ambició personal, una gran codicia de cárrechs, quan en realitat la codicia de cárrechs y l' ambició personal son precisament els únichs móvils á que ajustan la seva conducta 'ls enemichs de la Unió republicana.

Ells han inventat una paraula fins á cert punt denigrant, y tant com denigrant injusta: la paraula *Trust acaparador de cárrechs públichs*, essent aixís que l' únich *Trust* qu' en tot cas avuy existeix es el *Trust jesuítich* contra 'l bloch republicá, al qual hi han aportat els uns els seus odis y las sevas rancunias, els altres els seus despits y las sevas ambicións... es á dir una suma de capitals negatius, xorchs y despreciables. Qui en un ó altre concepte labora contra 'l bloch republicá, traballa exclussivament en profit dels enemichs de la República. Això salta á la vista y no es necessari demostrarho.

***

L' *Unió republicana* es un moviment generós, de carácter nacional, que tendeix á satisfer una necessitat imperiosa y patriótica: la de substituhir lo més prompte possible y per tots els medis, la institució monárquica per la republicana. Las bases de la Unió son amplíssimas: las sevas portas están obertas á tots els republicans de bona voluntat: á ningú dels que hi ingressan se li pregunta per la seva procedencia, ni se li exigeix la renuncia de sas peculiars opinións respecte á l' organisació que haurá de donarse á la futura República. Basta qu' estigui conforme ab l' objectiu inmediat de l' Unió, consistent en donar una gran batalla per obtenir una gran victoria, reintegrant al país en el plé domini de la seva soberanía, pera convertirse en element útil als fins patriótichs y desinteressats de la *Unió*.

Y com l' *Unió* acepta la lluyta en tots els terrenos, sempre que de batre al enemich se tracti, ab molt bon acort y sense renunciar á altres medis més expeditius, ha adoptat també 'l procediment electoral.

¿Y ahónt ha anat á buscar els noms per incluhirlos en las candidaturas? En las filas republicanas exclussivament y sense fixarse may en la procedencia dels designats. No podrá dirse, sino mentint á grat scient, qu' en aquest punt haja sigut exclussivista. No podrá atxacárseli, sino inferintli una injuria infundada y gratuíta, que haji imitat poch ni molt en aquest punt las malas manyas del caciquisme monárquich. Precisament ha fet tot lo contrari. Amichs incondicionals de tota la vida han sigut sacrificats sovint á altras personas de una adhessió més problemática, sols perque no pogués sospitarse de la llealtat, el patriotisme y 'l desinterés de la *Unió* que alenta fins més elevats que l' de favorir á tal ó qual persona. Aixís s' ha vist més de una vegada que 'ls designats ho han sigut sense qu' ells pensessin en solicitarho. La primera noticia que han tingut de que figuravan en candidatura ha sigut la de veures'hi incluhits. Aixís també els vots de la *Unió* han elevat als cárrechs públichs á altras personas que una vegada 'ls han tingut s' han convertit en perturbadors y enemichs de la mateixa *Unió* á la qual els devían.

¿Quí podrá dir, donchs, que l' Unió haja sigut may ni exclussivista, ni caciquista, haventhi tants y tan repetits exemples que demostran que si de alguna cosa ha pecat en aquest punt es de massa generosa y desinteressada?

***

Culpis en tot cas dels mals resultats conseguits algunas vegadas, als homes tornadissos, veleidosos y calculistas que tan mal han correspost al desinterés y á la generositat de la Unió republicana: als que han entrat en ella pel profit y no per la pena: als que alternativament y á tenor de las sevas conveniencias personals diuhen avuy que son de la Unió y l' endemá ho negan; proclaman avuy la jefatura de 'n Salmerón y l' endemá diuhen recóneixer la del Dr. Esquerdo ó la del Sr. Benot, sembrant ab aquests equilibris tan desequilibrats la desorganisació y 'l desconcert en las filas republicanas.

Son aquestas, tristas reminicencias de l' época funesta de las estérils diferenciacións, de las capelletas solitarias, dels partits ab moltas ideas, ab molts dogmas, pero sense partidaris y per conseqüent sense forsa ni potencialitat de cap mena.

Y això s' ha de acabar.

El poble ha demostrat que vol l' Unió ab tota l' ánima, qu' estima l' Unió per damunt de tot, que considera l' Unió com l' únich medi práctich de posar á ratlla als enemichs de la República y de realisar traball útil en pro de la patria y de la realisació de las ideas progressivas. Qui estigui ab l' Unió estará ab el poble; pero ab l' Unió precisa estarhi llealment, á cor obert, sense restriccións mentals, ni segonas miras, aceptant incondicionalment la seva organisació y els seus procediments y subjectantse en un tot á la seva disciplina, á fí de que la seva acció resulti eficás y poderosa, com la de un gran exércit entussiasta, obedient y ben organisat.

Y qui no acepti aquestas condicións que després de tot son las únicas que requereix el bon éxit del esfors comú, quedis en bon hora fora de la Unió, si creu que ha d' estar allí millor qu' entre nosaltres. Nosaltres també estarém millor sense ell. No tenen res que fer en las nostras filas els soldats, ni 'ls oficials, ni 'ls jefes que traballan més pel sou que per la bandera. No s' ha realisat el gran moviment republicá de carácter popular qu' emana de la gloriosa Assamblea de 25 de mars de 1903 perque fulano, sutano ó perengano, per molt que 's figurin valer y per molt que valguin realment, tractin de aprofitarse dels seus efectes, imposant per damunt de tot el culte á las sevas personalitats y 'l logro de determinats profits... El poble 's mou ab desinterés, y es precís correspondreli ab un desinterés semblant. El poble se n' anirá ab qui millor el demostri.

Y 'ls que aixís no ho comprenguin y no ho practiquin no 's queixin ara ni may si per obra propia s' han condemnat á la més irremediable de las anulacións.

P. K.

La crisis del partit federal á Barcelona

A ja molt temps que 'l partit federal de Barcelona no s' entén y 's troba en continua crisis. Minat pel personalisme y marejat constantment pels inexplicables cambis de actitut realisats per algunas de las personalitats que tenían al seu cárrech la seva direcció; aconsellat un día en el sentit de aproximarse al catalanisme, y induhit un altre día á entrar en inteligencias ab els demés republicans, per fí vingué á sorpendre'l la reunió de la memorable Assamblea del 25 de mars de 1903, que obrí al partit republicá un camp amplíssim, en el qual, sense distinció de procedencias podían tots els correligionaris cooperar á una acció vigorosa, enérgica y mancomunada en contra de la monarquía.

Desde aquell moment las massas federals, fins llavoras desconcertadas, trobaren una orientació clara, ingressant ab gran entussiasme en l' Unió republicana. Pera traballar ab ella, no tingueren necessitat de abdicar dels seus ideals peculiars, perque l' Unió no vol, no necessita, ni exigeix de ningú semblants abdicacións.

A conseqüencia de haver ingressat la major part dels federals en l' Unió, els que fins llavoras havían tingut á son cárrech la direcció del partit, se trobaren en la condició de jefes sense soldats. No obstant y això, en las eleccións de Diputats provincials del any 1903 y en la de Diputats á Corts que s' efectuaren seguidament, els organismes directors de la Unió 'ls donaren las mans, pactant ab ells y admetentlos en las candidaturas, sense regateigs, ni buscar proporcionalitats basadas en la forsa numérica dels dos partits. ¡Y encare hi ha qui parla del *trust*!

En las eleccións de regidors foren tals las exigencias dels jefes federals que feyan ranxo apart, respecte no sols al número de llochs qu' exigían, sino també tocant als districtes en que pretenían colocar als seus candidats, que no fou possible complaure'ls, baix pena de desorganisar per complert las forsas de l' *Unió* en vigilias de una gran batalla. Que las sevas suspicacias eran infundadas, ho demostrá palpablement el resultat de la lluyta. La Unió presentá 17 candidats (entre ells, tres ó quatre federals) y 'n sortiren elegits 18.

Per fí, en las eleccións de Diputats provincials últimament efectuadas, de tres llochs que hi havía disponibles, ne fou ofert un al Comité federal que presidía 'l Sr. Juli y qu' era la legítima representació del partit. Desgraciadament, el virus del personalisme engendrá tals perturbacións en lo referent á la designació de candidat, qu' en la impossibilitat de fer las cosas á gust de tothom, el Comité del senyor Juli se vejé precisat á dimitir. La Unió s' abstingué de intervenir en las graves diferencias del partit federal, cubrí 'l lloch vacant, puig res més podía fer dada la perentorietat del temps; lluytá y alcansá una nova victoria.

***

Ab posterioritat el Comité dimitent doná compte al partit del seu mandat en *Fraternidad republicana*, es á dir, en la casa de tots els republicans sense distinció de procedencias. Una cosa tan senzilla, tan natural com la de reunirse allí, doná peu á no pocas censuras per part dels que avuy tot d' una 's mostran tan gelosos de mantenir la personalitat del partit federal, sense recordarse molts d' ells, el Sr. Vallés y Ribot en primer terme, que quan hi havía actas disponibles, res els aturava per anarlas á buscar á *Fraternidad republicana*.

Es molt sensible que las accións de certs homes se regulin sempre més que per las ideas, pels apetits.

Tothom sab com va acabar la reunió de *Fraternidad* celebrada dijous. De totas maneras se demostrá á tota llum que la inmensa majoría dels concurrents al acte son federals adherits á la Unió, que desitjan viure organisats com á tals federals, sí; pero resolts en tots els cassos á cooperar á l' acció política de la Unió republicana.

Aquesta era cabalment la tendencia del Comité que presidía 'l Sr. Juli, y per cert qu' estava literalment basada en una important declaració de l' última Assamblea federal celebrada á Madrid. Y aquesta tendencia es la que sustentan la inmensa majoría dels federals, inclús els pochs numerosos inscrits en el cens del partit.

Donchs bé, contra aquesta tendencia s' han rebelat els antichs jefes, olvidant alguns d' ells que fins fá poch també havían format part de l' *Unió*. Ara diuhen, en cambi, que no hi volen saber res. ¿Y en quína forma ho diuhen?

Llegeixinse 'ls següents acorts adoptats en el *Centre catalá republicá federalista* de la plassa de Santa Ana, referents á la formació de un nou cens. (Per lo vist l' avuy existent els es contrari):

«En el censo del partido republicano federal podrán inscribirse todos los ciudadanos mayores de diez y ocho años de edad que acepten el programa federal de 22 de Junio de 1894 y los acuerdos de las asambleas federales.

Los inscriptos en el censo del partido republicano democrático federal *no podrán estarlo en el de ningún otro partido, aunque éste sea republicano, ni pertenecer á entidades ó asociaciones públicas adheridas igualmente á otro partido.*

El solo hecho de comprobarse, ahora ó en lo sucesivo, la inscripción de un federal en otro partido ó asociación de las expresadas, facultará al Comité para borrarle del censo y darle por excluído del partido federal y, por tanto, impedirle tomar parte en sus deliberaciones y acuerdos, dando cuenta de ello en la primera reunión al partido.

Los socios de círculos federales serán considerados como inscriptos en el censo federal si reunen las condiciones expresadas en el párrafo segundo.

Las asociaciones que, llamándose federales, no exijan á sus socios para ingresar en ellas las mismas condiciones, no serán consideradas del partido federal.»

Y ara diguin si pot portarse més enllá la suspicacia y l' exclussivisme.

Aquestas midas tendeixen evidentment al propósit de tornar á alsar la capelleta derruida per la impetuosa corrent republicana, que impulsa el noble y vigorós afany de l' unió á tota costa. Pero no es fácil que ho consegueixin. No 's pot edificar res quan faltan els materials. Y 'ls federals exclussivistas, quan tan fora de temps volen tornar á l' época trista, anterior á l' Assamblea del 25 de mars, son unas quantas pedras, respectables si volen per la seva historia, per la seva tradició; pero que á forsa de rodar de un cantó al altre, han perdut els escayres, están escrostonadas y no ajustan ni encaixan.

Podrán reconstruhir la capelleta ó alguna cosa que s' hi sembli; pero restarán solitaris, com jefes inválits, sense soldats, sense forsas y per conseqüent reduhits á la impotencia.

Y si pretenen molestar á la Unió, no 's molestarán més que á sí mateixos. Y si intentan traballar contra ella no farán més que cavar sa propia sepultura.

La Unió es viva, es forta, es indestructible: el poble la vol... y te rahó en volguerla. Podrá viure estérilment en santa pau qui se 'n aparti; mes ay, que qui á combátrela s' atreveixi, aquest será arrollat.

P. DEL O.

UNA EXPLICACIÓ

ELS nostres actes ne responém davant de la nostra conciencia y n' hem de respondre també davant del públich. Ab molta freqüencia som víctimas d' atachs virulents y de ofensas poca soltas que las més de las vegadas sabém despreciar. Perque en el terreno de la prempsa també hi ha classes, y á certs paperots infamatoris els considerém irresponsables, fatalment condemnats á asfixiarse en las sevas propias dejeccións, y no se 'ns ha ocorregut may concedirlos la beligerancia.

Pero d' altres n' hi ha que no 's troban en aquest cas. Entre ells *El Diluvio*.

Mesos enrera 'ns atribuhí conexións políticas ab un individuo de la nostra familia, del qual per motius de carácter privat estém fa alguns anys completament distanciats. Procurárem subsanar bonament lo que creyam ser ignorancia d' aquell diari: li enviarem explicacións bastants, li suplicarem una rectificació, y no siguerem atesos.

Ens vejerem, per tant, forsats á entaular una polémica, que per culpa d' *El Diluvio* prengué en breu cert carácter de violencia. D' ella 'n fou víctima 'l pobre Sr. Cullaré, quí, després d' un cert viatje á Madrit, s' encomaná humilment á la nostra llealtat y benevolensa. Això succehía quan amenassavam donar al públich l' edificant historia de la propietat d' *El Diluvio*, qu' estém segurs hauría produhit un formidable escándol.

Pero renunciarem á ferho, cedint á amistosas gestións, y esperansats de que ja may més *El Diluvio* s' atreviría á molestarnos atribuhintnos conexións qu' ell sab prou que no tenen base ni fonament.

Donchs bé, dissapte de la senmana passada sortí ab una nova impertinencia pel mateix istil. ¿Qué havíam de fer?

Impossibilitats de personarnos en aquella redacció, ahont se corre perill de que al visitant el fassin seure en unas otomanas procedents d' una casa de prostitució, que liquidá 'l difunt Sr. Laribal, y que deixá allí com honrosa reliquia d' un dels seus molts negocis, ens proposarem demanar explicacións al primer redactor d' *El Diluvio* que 'ns sortís al pas.

Fou aquest el Sr. Cullaré. El trobarem diumenje á la nit á l' entrada de la plassa de Catalunya y 'ns dirigirem á n' ell ab un tó que no tenía res de agressiu, pero sí d' enérgich. El Sr. Cullaré volgué fer el valent, y ja desde llavoras procurarem donarli ocasió de demostrar la seva valentía. Y en efecte, la demostrá contestant als arguments contundents que haguerem d' emplear, fugint cap á la Rambla y cridant «cobart, cobart.» De manera que 'ls valents son els que fugen. Y fugía tan esparverat que alguns transeunts el detingueren prenentlo tal vegada per un afana-rellotjes, ja qu' eran alguns els que li anavan darrera cridant: «Agafeulo! Agafeulo!»

Aquesta es la veritat del fet. No es cert que ningú en tal ocasió 'ns prestés ajuda. No la necessitém may, quan ens proposém ventilar aquesta classe de qüestións de carácter purament personal. Y sería ridícul buscarla tractantse del Sr. Cullaré ó de qualsevol altre redactor de *El Diluvio*

Dit això ab entera franquesa, 'ns cal afegir que retxassém el calificatiu de *matons*. Ens preciém de homes honrats, gelosos de nostre bon nom y estém dispostos á defensarlo sempre que 'ns ho aconselli la nostra dignitat ofesa. En aquest punt serém sempre jutjes de nosaltres mateixos. May hem anat á trobar á ningú sense motius. Qui no 's vulgui posar en contacte ab nosaltres, que aprengui á respectarnos.

A. L.

BATALLADAS

A fet bé 'l Sr. Salas Anton en trasladar la seva residencia á Londres: aquí no feya més que neguitejarse, y sempre es bó mudar d' ambient: anarsen á respirar aires més purs que 'ls qu' están impregnats d' efluvis de descontent.

De alguns anys ensá, 'l Sr. Salas buscava que algú ó altre 'l distingís ab un' acta de diputat á Corts. L' esperava de la política republicana, y convensut de que no la tindría, 's feu sociólech. Els sociólechs no li pogueren donar y se 'n aná á Londres. Pot ser, després de alguns anys de aclimatació, l' obtingui dels inglesos.

***

Tot això está bé; pero ja no ho está tant que desde allí encare 's recordi de nosaltres, y pretengui fer una crítica negativa permanent de la marxa del partit republicá espanyol.

No te dret á censurar als qu' emplean la seva activitat y 'ls seus esforsos en mantenir cada día més potent la protesta republicana, qui cedint á una corrent de decepció, per veure defraudadas sas ambicións personals, fuig del combat y se 'n va al extranger.

No es que sigui necessari 'l seu esfors; pero menos encare son necessaris els seus consells.

La seca, l' horrible seca que devasta avuy els camps de la major part de las regións espanyolas, no hi ha més que una manera positiva de combátrela. Fora una mica llarga; pero 'ls efectes son segurs.

Els ho vaig á dir: tot depen de donar un' aplicació deguda al pressupost del clero.

***

Está demostrat que 'l clero res pot alcansar ab las sevas rogativas y oracións. El cel no se l' escolta. Cap influencia exerceix en el sentit de modificar el régimen metereológich.

¡Y ascendeix á 42 milións al any la suma que percibeix el clero á cárrech del pressupost del Estat!...

Una cantitat respectable, miserablement derrotxada!...

***

¿Volen saber lo que podría ferse ab aquesta suma?

Molt aviat está calculat: contractar un empréstit amortisable en 50 anys, al 5 per cent, amortisació y interessos compresos, ab el qual se podría obtenir una cantitat de 840 milións.

Y ab aquesta cantitat res més fácil que repoblar boscos y cubrir la nació de canals y pantanos. Ab això n' hi hauría prou per evitar els desastrosos efectes de la seca.

***

Y 'l pressupost no quedaría gravat ab l' aument més mínim.

No hi hauría més que una diferencia: el cambi de preceptors dels 42 milións.

En lloch d' embutxacarse'ls, com fins avuy, els que fan la nostra desgracia, els cobrarían els que haurían fet la sort de la nació.

Els periódichs monárquichs y en especial els reaccionaris, se complauhen copiant las maliciosas insinuacións y las noticias malévolas que publica sovint un paper que dihentse republicá, no te altra mira ni propósit que veure si pot desballestar á l' *Unió republicana*.

Els plats que 's guisan en la cuyna del *Diluvi*, se serveixen encare calents en la taula del *Diari de Barcelona* y altres representants del gremi monárquich y vaticanista.

¡Quín honor pels cuyners! veritat?

***

Pero fora del recreo que produheixen al paladar dels comensals als quals están destinats, lo qu' es en el camp republicá, com si no s guisessin.

Els bons republicans els coneixém ab l' olor, fem una ganyota, y escupim.

De manera que 'ls cuyners emplean en va 'l temps, la feyna, el foch y las especias.

Una bona puntada d' *El Poble catalá*, implacable censor dels perdigots:

«A Tarrassa, després del escrutini darrer, els caciquistas y regionalistas que havían fraternisat en las eleccións, se donaren un dinar de germanor.»

Aixís es com las gastan els companys de causa quan volen demostrar el seu puritarisme anti-caciquista.

Votan junts, fan junts las mateixas tupinadas, junts cometen las mateixas coaccións contra 'l desvalgut obrer, y per fí de festa s' asseuhen á la mateixa taula, menjant en el mateix plat y morrejant en la mateixa copa.

L' obrer Sr. Castellote ha esplicat lo que li succehí durant una de las *huelgas* de mestres de casas. Fou detingut y engarjolat, tant sense motiu, que á las sis senmanas de detenció, se sobressehí la causa y recobrá la llibertat.

¿Quí li ha indemnisat per el disgust ocasionat á la seva familia y 'ls perjudicis que se li irrogaren?

D' això á Espanya no se 'n parla. La justicia pega de boig, y qui li piqui que s' ho rasqui.

***

Precisament avuy el mateix Sr. Castellote y altres operaris se troban presos á pretext dels successos del Palau de Bellas Arts. ¿No pot repetirse en la present ocasió lo succehit quan la huelga de mestres de casas? ¿No pot també terminar la causa ab un sobressehiment pera la major part dels detinguts, després de haverse'ls ocasionat ab la detenció 'ls més irreparables perjudicis?

¡Quan un presencía aquests fets, ja no ha de trobar extrany la preponderancia que adquireixen determinadas ideas tingudas per perniciosas!

No hi ha res més apropósit que la injusticia, pera fer perdre 'l mon de vista.

Principi de una carta fetxada á Roma y que publica un periódich local:

«Varios periódicos italianos y extranjeros, de los más acreditados, han afirmado que el Gobierno español quiere que el Rey de España después de haber visitado al Presidente de la República francesa en París, continúe su viaje hasta Roma para visitar al Papa, y que, para no ofender las susceptibilidades del Rey de Italia, el Papa recibiría á don Alfonso XIII en la villa de Castel Gandolfo, á donde se trasladaría el Papa en automóvil.»

¡El Papa en automóvil!.. ¡Com D. Alfonso XIII!

¡Y vagin dihent després qu' Espanya no exerceix influencia en la política vaticana!...

CARTAS DE FORA

VILANOVA Y GELTRÚ, *20 de mars*

Cada any desde 'l *Corralet de Cal Antón* se cridava per procurar conseguir que las aixeridas vilanovinas no

(c) Ministerio de Cultura 2005

assistissin als balls en aquest temps de quaresma Aquest any va al revés. Ells prou cridan, pero no son escoltats per quant els balls son concurreguts. El que va celebrarse en el *Centre Federalista*, donat per sa joventut, fou molt lluhit. ¿No 'ls hi sembla als senyors que usan faldillas, aquests que per dos pessetas procuran paperots donant llicencias pera menjar carn en temps de quaresma, que podrían establir unas *butllas especials* pera poder ballar, dada l' afició que hi há?

Com son tan amichs dels quartets, crech que això 'ls aniría de primera.

BADALONA, *20 de mars.*

S' efectuá l' enterro civil de un digne obrer rajoler d' aquesta ciutat. La manifestació cívica 's feya per ordre del finat; pero com que la clericalla d' aquí fa temps buscan rahóns allá hont poden, al tréure el mort de la casa 's presentá un galifardeu ab la creu al coll y ab ademáns descompostos volía exigir que la comitiva anés per allá hont á n' ell li semblava, cridant á la seva ajuda fins á la guardia civil ab la *sana* intenció de deslluhir l' acte.

Lo qual no vá poder lograr gracias á la enteresa dels que formavan l' acompanyament.

VIDRERAS, *23 de mars*

Per fí s' efectuaren las eleccións, quina victoria després de lluyta empenyada, se decidí pel candidat republicá Sr. Loperena.

No podém negar la majoría republicana en eixa: puig encare que 'ls perdigots, Raig y C.ª (societat en comandita), travallessin imposant forsosament el deber del vot á sos deutors, y deixessim nosaltres de buscarne un sol, sortirem victoriosos...

Un penjoll més!

Y aquest penjoll demostra clarament l' impossibilitat dels elements carca-neo-clericals que sense esperansa traballan...

VILASAR DE MAR

El diumenge prop-passat tingué lloch en el Centre Católich d' aquest poble una vetllada carca católica literaria musical-pornográfica. A las 5 de la tarde ocuparen sos respectius llochs tots *los Inquisidores Modernos*, baix la presidencia d' en Joanet. Obrí la festa el president del Centre Católich, parlant després el President del Centre Católich Escolar de Barcelona. El traball literari que més sobressortí per sos mérits filosófichs fou «Orar y Bregar», obra de un comerciant de garrofas d' aquí. Parlá després un *castellá* de Arenys de Mar que feu un discurs incendiari, demostrant quasi be ser deixeble de 'n Savalls, puig tot volía passarho á sanch y á foch. Se llegiren poesías escritas per un jove ensotanat, que feren ruborisar á las noyas, y un senyor ab una veu entre mascle y famella, cantá unas quantas *romances*. Doná, per fí, las gracias en Joanet, aquell toreret místich rodó y vermell com un formatje de bola, dihent, *qu' estava agrahidíssim á tots els oradars, especialment al senyor Bordas per lo bé que havía sabut manejar la llengua... castellana*, y despotricant contra els liberals de totas menas. El públich s' ho prengué á riure y la funció acabá ab punta. Y á tot això S. Joseph qu' era 'l patró de la festa, va ferhi el paper de Galeoto qu' es el que solen fer els sants quan els remena gent católica.

TARRAGONA, *25 de mars*

Ab motiu d' haverse inaugurat, á la Rambla de San Joan, un kiosco de periódichs esencialment católichs y catalanistas, un diari de aquesta població ha insertat un escrit indigne y barroer contra els demés llochs de venta de semanaris y revistas lliberals posant als núvols al nou industrial que amparantse ab l' escut de las quatre barras, pensa reventar al próxim, y ab el sant intent de ensorrar als que no combregan ab las sevas ideas.

Pero 'l tret els ha sortit per la culata, ja que el públich, que no es tonto y fá més cas de la bonradés de la gent que de la propaganda fula dels que s' alaban, s' ha enterat de algún escándol promogut pel nou *industrial* ab motiu dels atrassos del lloguer de la barraca y altras interioritats curiosas; resultat que á pesar de totat la bilis que del fetje ha tret y del foch que li ha sortit dels caixals, els demés kioscos no católichs segueixen venent tota mena de articles y el nou monopolisador de la moral, ab tot y las quatre barras y ab tot y l' ajuda dels carcas de *La Cruz*, se fa bons tips de badallar.

¡Bona *creu* carregará el pobre si segueix per aquest camí!

Cert es que tothom té dret á la vida, pero aquell que per viure éll procura ensorrar als altres, no mereix cap mena de respecte.

Vejin, donchs, que no haguém de tornar á las andadas.

CAPSANES, *25 de mars*

¿Per qué l' home negre del poble de Guiamets, no fa molts días celebrá un judici, vull dir un casament á porta tancada? ¿Es qu' es algún acte dolent el de la celebració d' aqueixa ceremonia? ¿No? ¿Per qué donchs, no va tocar á missa com té per costúm els demés días y tot bon sacerdot deu ferho y perqué ni sisquera va tocar las campanas en el moment més sagrat y culminant de la missa, moment en que s' eleva l' hostia?

No m' explico com dit *negrito* va obrar aixís per efectuar un casament, l' única cosa que m' ha referit un individuo dels Guiamets que está un poch enterat del assumpto, es que, la *jamona* que contragué matrimoni (crech ab un viudo) era una ex majordona.

Els comentaris donchs poden ferlos els vehins de Guiamets y millor que ningú els fará el mateix *merlot* desde 'l cubell místich el día que s' enteri de que per dit casament fins ha tocat LA CAMPANA DE GRACIA.

LA ESCOLA MODERNA

DE

VILANOVA Y GELTRÚ

Per els elements que la constituheixen y sostenen, per el número d' alumnos ab que conta, per l' esfors y sacrificis que representa, es la *Escola Moderna de Vilanova y Geltrú* una obra digna de tot elogi.

Inaugurada el Novembre passat pel sabi Rector de nostra Universitat literaria y alguns distingits catedrátichs, ha pujat ufanosa, omplintse las aulas d' alumnos y tenint necessitat d' aumentar el professorat y fer en ella importants milloras.

L' institució es patrimoni dels obrers, y més gran fora son progrés si aquella població no estés atravessant, com totas las d' Espanya, una tremenda crisis, deguda segurament á l' ineptitut dels goberns y burgesos, que més estiman estar en bonas relacións ab el Vaticá, que no buscar y disposar nous mercats pera l' exportació y colocació dels productes en aquesta terra eloborats.

No obstant y això, las societats de metalúrgichs, cables eléctrichs, fusters, pagesos, barbers, boters, art fabril, forners, peons, lampistas, Cooperativa «*La Regeneradora*», *Centre Federalista, Juventud Federal* y *Centre d' Estudis Socials*, apoyan ab totas las sevas forsas á la *Escola Moderna* y procuran que aquesta adquireixi tot el desarrollo possible.

L' importancia d' ella 's comprén per la furia ab que l' ataca la gent de sotana. Veyent aquesta plaga que 'ls sermóns y excomunións desde 'l cossi enjegats ab tanta iracundia no davan el resultat esperat, la gent de sagristía va pensar en organisar un meeting provocant als elements progressius de Vilanova en papers y diaris asquerosos. Pera contestar degudament á la provocació y evitar l' escándol que pretenían armar els carcas, els elements progressius realisaren una manifestació de simpatía á la Escola Moderna, y ab els alumnos precedits d' una orquesta, sortiren al camp ahont el professor senyor Torner va dirigir la paraula als molts obrers y obreras que allá s' havían congregat, passant tots una bona hora y fent gran propaganda en favor de la Escola.

Els clericals rabiosos, plens d' odi, han jurat la guerra á mort de la instructiva associació, fent tota mena de ridiculesas y gastantse pessetas en telegramas á las autoritats pera lograr sa desparició. Com la Escola Moderna, al revés de la del *Centre Católich* y altras que fan la mateixa pudó, está legalisada y 'ls professors posseheixen las condicións indispensables pera desempenyar tan honrós cárrech, serán per demés sos esforsos y mals intents.

Als traballadors de Vilanova toca, donchs, seguir constants en son esfors, contribuhint tots al sosteniment de la Escola, fent que las societats que la protejeixen tinguin vida y virilitat necessaria per contrarrestar las iniquitats y mentidas dels enemichs de la organisació obrera.

Aixís sostindrán la *Escola Moderna*, la institució que ha de proporcionarlos l' aliment intelectual y contribuhir á donar consistencia conscient á las societats obreras á fí de millorar sas condicións y assegurárlos'hi 'l pá seu y de la familia, amenassat á totas horas y moments pels que res han fet y tot ho posseheixen.

***

Escritas aquestas ratllas hem sapigut que *La Escola Moderna* ha sigut tancada per ordre gubernativa.

Impossible sembla que 'l Sr. González Rothwos s' haja prestat á ser intérprete y executor dels odis malvats dels reaccionaris. La lley Romanones dictada á pretext de posar els peus á rotllo á las comunitats religiosas dedicadas á l' ensenyansa, s' aplica á las escolas lliures ab rigor y esperit de venjansa. Apenas quedaría á Espanya una sola escola oberta si s' aplicava la lley en la forma ab que s' ha pretés aplicarla la *Escola Moderna*.

Tractar ab tanta parcialitat als obrers que intentan emanciparse per la instrucció, es una insensatés que no té disculpa Si quan volen acudir als medis de cultura se 'ls vexa y oprimeix, rahó tindrán de sobra de apelar á la protesta permanent y de deixarse portar de l' exasperació, á la primera ocasió que se 'ls ofereixi.

No es, certament, aixís com se calman y 's prevenen els efectes deplorables dels odis socials.

J.

QUADRET

A Vallpansit el poble está que trina.
La seca ha mort els blats,
els frets han assolat las verdas hortas,
dels forasters encant.
Remoguts nit y día
pel impetuós mestral,
els arbres han vist caure una per una
las flors que per Sant Joan
havían de ser peras sanitosas
ó albercochs perfumats.
El bestiar no troba herba; las gallinas,
escassas de sagó tant com de gra,
no ponen y 's passejan melancólicas
pel recremat sorral.
El cap demunt del pit, las donas resan;
els homes, macilents y espellifats,
patejan y renegan en veu baixa,
temeut que si ho fan alt
se fongui un nuvolet que per 'llá ronda
sense arribá á esclatar.

De prompte, al carrer Gran ressona clara
la veu del pregoner. ¿Qué está cridant?
—«De part del ilustríssim senyor batlle
s' ordena que demá, tot lo més tart,
se paguin els consúms, junt ab las cédulas
que tocan aquest any,
y que molts, per motíus que no s' explican,
no han anat á buscar.
De passada deurá també pagarse
l' impost territorial
y la contribució especial de fincas
de carácter urbá.
Aixís de part del digne senyor batlle
se fa sabé al vehinat.»—
Els pagesos se miran ab sorpresa.
¿Els parlan de pagar,
els hi venen ab cédulas y impostos,
y encare cap d' ells sab
si aquell vespre á la seva pobra taula
hi haurá mostra de pa?
—¡Companys!—crida un hombrón que fa pochs días
vejé á un pobre fill séu morir de fam:—
¿Es que l' arcalde 's burla de nosaltres
ó es que no hem entés bé 'l missatje extrany
que 'l pregoné ens ha dut? ¿Creyeu possible
que ningú á Vallpansit pugui pagar
tot això que aquest home ens anomena?
¿Qué us sembla qu' hem de fer?—
Y un ardent clam
li contesta al moment:—¡Tots á la plassa,
á aclarí aquest misteri!—Y allá van.

L' arcalde 'ls reb somrient.—¿Qué vol el poble?
—El poble vé á trobá á l' autoritat
per dirli que s' está morint de gana
y que no pot pagar.
—Amichs meus, lley es lley. Cregueu que ho sento,
pero, representant
del Gobern y d' ell únich bras visible
en la localitat,
no 'm queda més remey que portá á efecte
las ordres apremiants
que m' envía.
—¿Pero, no veu l' arcalde
que 'l poble 's mor' de fam,
que s' ha perdut la fruyta,
que s' han secat els camps,
que no hi ha qui no tingui la miseria
allotjada en el seu pobre casal?
—¿Cóm voleu, donchs, que ho fassi?
Els impostos, amichs, s' han de pagar,
y ab tot el meu dolor dech advertirvos
que, per forsa ó de grat,
els pagareu sense faltarhi un xavo;
no ho dupteu pas, companys.
—¡Pero si estém pelats, si ja no 'ns queda
ni aquest xavo que 'ns heu anomenat!...
—No sé qué dirvos, fills: quí mana, mana.
Retireuvos en pau
y eviteu moure gresca, que hi ha bromas
que tenen mal final.—

¡Eviteu moure gresca!... ¡Pues no es fluixa
la que al cap de mitj quart
s' ha armat allá á la plassa!... L' arcaldía
té las portas cremant,
els balcóns de dos grossos propietaris
son tumultuosament apedregats,
se fa tancá el café y quatre botigas,
se suspén el traball
y 'l poble, precedit d' una bandera
—una canya y un drap—
corre per 'quells carrers com una onada
llensant uns crits de: *¡Pá!*,
que allunyan els moixóns y 'l cor del batlle
omplan d' horrible esglay.
Per fortuna funciona bé 'l telégrafo,
y de la capital
se reb als pochs moments un concís parte:
«Arcalde Vallpansit: S' han donat ja
las ordres per resoldre aquest conflicte.
No passi mals-de-cap.»

Y aixís es en efecte: á las tres horas,
en un tren especial,
arriban vint civils ab sabre y mauser,
y... tot queda *arreglat*.

C. GUMÁ

La ratera mística

«Una monja havía fugit del convent á causa dels mals tractes que en ell rebía, y 'l capellá y algunas beatas l' han obligada á tornarhi. La població está indignada.»

(*Telegrama de Miranda, del día 28.*)

SEDUHIDAS unas vegadas per la propaganda que desde 'l confessionari feya 'l rector, arrastradas altras per las corrents místicas que en el poble estavan de moda, las noyas de Vilatranquila l' havían donada per consagrarse al Senyor y, á despit de totas las reflexións, una á una anavan ingressant en el convent que las mares Trinitarias havían inaugurat mesos enrera.

La filla del manescal sigué la que comensá á rompre 'l foch.

—Vull ferme monja—va dir un día als seus pares, que ni remotament esperavan d' ella semblant desatino.

—¿Tú monja?—exclamaren espantats.—¿Que t' has begut el senderi?

—Al revés: precisament es el senderi lo que m' aconsella pendre aquesta resolució. ¡Vostés no 'n tenen idea de las excelencias de la vida monástical...

Y 's posá á enumerarlas ab un calor que delatava l' entussiasme que dins d' ella bullía. No en va era una de las ovellas predilectas del senyor rector...

Coneixía las interioritats del convent, com si en ell hi hagués passat tota la seva existencia. Sabía el nom de l' abadesa y 'l de las monjas; estava enterada de tots els seus drets y debers; parlava de la pau de la celda, de la vida de cor, de las tardes al jardí, dels cants, dels exercicis, de la hermosa fraternitat que entre las germanas reynava...

—Y es inútil que 'm prediquin—digué en conclusió, ab una energía jamay per ningú sospitada en ella:—estich determinada á entrar al convent, y hi entraré costi lo que costi.

No hi hagué més remey que deixarli fer la seva santa voluntat.

Poch temps després, l' atacada del furor místich sigué la Pepeta del Hostal nou, una noya rossa com un fil d' or y, hasta aquell moment, més alegre que unas castanyolas.

Ningú fou tampoch capás de dissuadirla del seu incomprensible empenyo. Volía, de totas passadas, ferse monja, y ni pares, ni parents, ni amichs lograren obrir la més petita bretxa en la sólida muralla de la seva voluntat.

Darrera d' ella seguí la Roseta del Molí, y á continuació la filla del metge, y á las pocas senmanas la pubilla de cal Pons... Un quant temps més que durés la ratxa, y 'l poble de Vilatranquila se quedava sense noyas.

Pero á lo millor succehí lo que alguns ja preveyan. La filla del manescal, aquella que ab tan hermosos colors havía pintat, avans d' entrarhi, la deliciosa vida del convent, manifestá ganas de sortirne.

—¿Per qué?—li preguntaren els seus pares.

—Perque això no es lo que jo 'm creya—respongué la monja ab posat compungit.—Ben lluny de disfrutars'hi aquella dolsa tranquilitat que tan encisada 'm tenía, no veig aquí sinó envejas, intrigas, rivalitats, passións baixas y odiosas... ¡Vull sortir del convent!

—¡Pero això es impossible, desditxada! Els vots pronunciats t' obligan per mentres visquis.

—No n' haig de fer res. Si vostés no saben ferme obrir la porta... sortiré per la finestra.—

Tal com ho anunciá va ferho. Una nit, deixantse anar per una corda, que ningú pogué saber cóm se l' havía proporcionada, va fugir del convent y 's presentá á casa seva.

Hi hagué entre 'ls llanuts un gran escándol; pero la xicota s' aferrá tan enérgicament als propósits de penjar els hábits, que pesi als esforsos que 'l rector y l' arcalde varen realisar, no torná á las Trinitarias.

Al poch temps y casi en las mateixas circunstancias s' escapá un' altra monja, la Pepeta del Hostal nou; pero com que en compensació l' endemá mateix professá la germana del apotecari, consolada la comunitat ab aquest refors, se prengué aquesta segona fuga ab relativa indiferencia.

¿Se creurá potser que las donzellas de Vilatranquila, allissonadas ab l' exemple de la filla del manescal y 'l de la Pepeta, sentirían apagarse els seus ardors místichs y perdrían l' afició á la vida monástica?...

Cabalment ocorregué tot lo contrari. May com llavoras hi havía hagut en el poble tantas noyas disposadas á pendre 'l vel.

Y era lo que ellas deyan:

—Ho probarém; y si després veyém que no 'ns agrada, fugirém per la finestra ó saltarém la paret del hort... y tal día fará un any.

Un vespre, no obstant, á una monja fugitiva, que segurament havía tirat aquests cálculs, li succehí una cosa extraordinaria.

Acabava de deixarse anar del extrém de la corda que de la seva finestra penjava y ja 'l poble, sempre generós, se disposava noblement á protegirla, quan á un home d' ideas molt adelantadas que li deyan el Séneca, li vingué la ocurrencia d' agafar á la monja pel bras y arrastrantla cap á la entrada del convent, trucá á la porta y d' una empenta torná á ferla entrar á dintre.

—¿Cóm es qu' heu fet això?—li preguntá 'l poble, verdaderament indignat.

—Ho he fet—respongué el Séneca—perque d' aquesta manera, sabent que del convent no se 'n pot sortir, las tanocas que tan fácilment se deixan embarcar pels capelláns, s' hi pensarán una mica més, avans de ficars'hi.—

Y sembla que la profecía s' ha complert:

Desde el día en que aquella desesperada fou tornada, vulgas no vulgas, á la ratera, á las Trinitarias de Vilatranquila no hi ha entrat ni una monja més.

¿No sería bo que 'ls vehins de Miranda se 'n enteressin d' aquesta historia?

FANTÁSTICH

A lo tuyo, tú

—Avans de fer la maleta, veyám, veyám cóm está 'l terreno...

REPICHS

Es inútil que s' esforsin las entitats que s' han constituhit en Assamblea pera buscar la manera de suprimir l' impost de consums.

Mentres duri 'l present régimen, ab tot el seu séquit d' imprevisións y despilfarros, no hi haurá medi de aliviar al poble d' aquesta pesada carga.

El sistema dels goberns monárquichs ha sigut sempre 'l mateix: supressió dels consums, previa la supressió dels consumidors.

En la seva tasca 'ls ajudan eficasment la seca, la crísis y la fam.

Diuhen de Madrit que 'l Ministeri de Marina amenassa ruina.

Se comprén molt bé.

Hi ha edificis més susceptibles que las personas.

Y aquests edificis, en certs cassos, s' esquerdan de vergonya.

España era 'l títul d' un periódich que va posarse á las ordres d' en Maura, y *España* ha hagut de plegar per haverli retirat els subsidis els accionistas que 'l sostenían.

Y li han retirat els subsidis per no estar conformes ab la política mauritana.

***

Temps enrera tenía en Maura al seu servey un periódich titulat *El Español*, que també va haver de plegar.

D' això 'n resulta una cosa y es: que tant els *espanyols* com *Espanya* son incompatibles ab l' ex amo Toni.

Per quan vulgui fundar un nou periódich, si es que desitja que representi las sevas ideas, casi no li queda més recurs que titularlo: *El Vaticano*.

En la Cámara francesa ha comensat ja la discussió del projecte de separació de la Iglesia del Estat, qual aprobació 's considera inevitable.

Quant més s' aproxima l' hora de que sigui un fet aquesta separació, més y més s' acentúa 'l convencim ent de que ella produhirá á Fransa la mort del catolicisme.

***

Es molt natural que aixís succeheixi.

Las excreencias viuhen á expensas del cos que las té.

Al amputarlas, s' assecan.

Las mangueras de las bombas aspirants se reinflan ab l' aygua que treuhen dels dipósits. Talleulas y deixan de xuclar.

Aixís succeheix ab las Iglesias, quan l' Estat que las sostenía las abandona á la seva sort. Ja ni pas-

(c) Ministerio de Cultura 2005

La qüestió del Marroch y l' arribada del emperador d' Alemania á Tánger

—¡Buenas!. ¿No 'm podrían posar un cubert per mí en aquesta taula?

torar poden en els camps de la fé, agostats per la seca de la incredulitat.

En Teodoro Baró manifestava 'l passat diumenge vius temors de que 'l Rey pugui pendre mal en algún dels *sports* que practica, y diu que 'ls ministres son responsables de tots els actes del soberá y no únicament dels políticbs.

Ja 'm sembla sentir á n' en Maura, que li diu:

—Teodoro, apárta't: mira que se te 'n vé á sobre un automóvil.

La visita del emperador d' Alemania á Tánger tanca verdadera importancia diplomática. Sembla ser un' advertencia dirigida á Fransa, en el sentit d' indicarli que lo que fa ella, pot ferho també la seva rival.

Y vels'hi aquí com la *penetració pacífica,* se pot tornar una *penetració de plom.*

En sentir invers las dugas
poden anar penetrant.
Si en el camino se encuentran
¡quíns bolets se donarán!..

Per home tranquil el Sultá del Marroch, que sense cap empaig ha nombrat gobernador al bandoler Raisuli.

Es la manera de dirli:—Roba y bandolereja; pero guardant las bonas formas.

Després de tot, aquest es el sistema que 's practica en molts pobles que passan plassa de civilisats.

Els periódichs pamplonesos *El Diario de Navarra* y *La Tradición Navarra,* se desbraguetan contra 'l bisbe d' aquella diócessis, que pretenía tenirlos subjectes baix la seva autoritat.

En lloch de sotmetre's á la *censura* eclesiástica, son ells els que sotmeten al prelat á la *censura* seva.

***

Aixís m' agradan els periódichs de la crosta d' abaix. Que s' endureixin en el forn de la passió, y que quan un bisbe 'ls hi dongui mossegada, hi deixi las dents.

Y m' agradan, perque entre uns y altres, si no amaynan, ens deixarán tota la feyna feta.

Deya en Villaverde qu' era impossible conjuminar un pressupost aceptable, sense conseguir avants el sanejament de la moneda y la baixa dels cambis.

Y succeheix que, desde que ocupa 'l poder, els cambis se n' hi van cada día més amunt.

Motiu més que suficient per' abandonar el poder.

***

Encare qu' ell es molt capás de dir:

—¿Cóm volen que caygui, quan els cambis pujan? ¿No veuhen que aixó sería un contrasentit? Pujant els cambis jo m' haig d' anar enfilant, fins á veure si al últim logro posarme al seu nivell.

¡Ecce Espanya!

—Seca jo, sechs els camps, secas las butxacas... Crech que 'ls únichs que aquí no están sechs son els ministres, el clero y 'ls accionistas del Banch.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' PENULTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—*Ca-na-lla.*
2.ª SINONIMÍA.—*Cara.*
3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Los amantes de Teruel.*
4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Fondista.*
5.ª GEROGLÍFICH.—*Per marsellesos, Marsella.*

Han endavinat totas ó part de las solucións correspo nents al número anterior, els caballers: Santanao Iglesias, Josepet de Poboleda, K. D. T., Joseph Rocamora, Pepet dels Teléfonos, Un taper de can Quím Palomer, Ramón Nonell Ricastell, Alfonso R. Rós, M. García, El niño López de Teléfonos, C. Pujol Clareví, Un cacich derrotat, Joaquím Gasch, Quimet P. y Un que 's desitja menjá un frare.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Francisco T., Josep'ı Subirats, Sull Alaf, Quimet P., y M. Pallasso: No fan el fet.

Caballers: E. Pahissa, Garí Pau, y Sebastianet (a) Piñaña: Quan siga hora.

Caballer: R S. (Vallfogona): Anirá la senmana entrant.—Enrich Ordanyá: No está prou bé.—E. P.: ¡Quínas cosas de dir á l enamorada!—P. S. y L.: Defectuosa y cursi. Gregorio Gonzalez: Ni aquest ni l' altre serveixen. Tocsam: Dolent á tot serho.—J. Pos y Tibista: No se 'n pot treure profit.—Felix Cana: Si, senyor, tot s' ha rebut; si no li contestava va ser oblit.—Joseph Roselló: Tantas mercés. Aixó no podía entrar en concurs perque s' aparta del tema obligat.—Joseph Monclús: Entra en cartera.—Paco: Molta rabó que tenía al dirli que no 'n sabía —Ceba: No hi ha espay per aixó qu' es d' un interés molt particular.—Tallé-Osk: M rarém d' espigolarne algún.—Eudalt Sala: Gracias; anirá algo.—J. Moret de Gracia. Rebuda la *xarada. Aceptado.*—Angel Llampech: Qué vol que li digui! No m' acaba de convencer.—Samuel Gran é Irurueta: Gracias per la remesa.—J. N. L: Donchs miri, no es del meu agrado; ho sento.—J. Montabliz: Podrá ser que sí.—Primerench: Ja 's veu que es dels primerenchs, vosté.—F. S., F. B, Un quinto, y Sam-Son: No 'ns es possible insertar las cartas que 'ns remeten, per varis motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

(c) Ministerio de Cultura 2005